UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Quarta, an die dominico debeant episcopi causas audire? Non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

a ¶ Quos. Non intellige ꝙ eandem penam patiatur conuictus de ſimonia, quã conuict⁹ de leſa maieſtate. Sed hoc vult dicere ꝙ eãdem penam patiẽ tam dans ꝙ accipiẽs pecuniã. † Uel dic eadẽ pena.i.cõſimili.nã pena depoſitionis ſimilis eſt deportationi ſiue decapitationi: vt.v.q.vj. delatori.

† Ad h° S.j.q.j. ğs cõſtiterit.

c ¶ Initium.S.diſt.x.ca.j.

d ¶ Generaliter. Sic ergo argumẽtatur: cum nuſꝗ inueniatur prohibitum: ergo non debet prohiberi: vt xxvij.q.ij.lex diuine.ſimile.xxxj.q.j.ꝙ ſi dormierit.et lv.diſtinc.ſi euangelica.

¶ Thema ¶ Caſus. Iſte.S.diuiditur i duas partes. In pma parte cõcludit Gratianus ex ſupradictis dicẽs ꝙ canones nõ recipiũt accuſationes quas leges ſeculi repellunt. ergo a contrario ſenſu p canones ſunt admittẽdi qui per leges nõ prohibẽtur. Poſtea reſpõdet huic cõcluſioni dicẽs ꝙ non bene infertur, qꝛ leges phibẽt oẽs clericos nuptias contrahere,q̃ per canones prohibenẽ: nõ tamẽ leges admittunt copulam oim clericorũ qui per canones nõ phibẽtur. Et de hoc ponit exemplum. Et ita q̃uis canones non admittũt accuſatiões quas admittunt leges: nõ tamẽ recipiũt oẽs q̃s leges admittunt. In ſecunda parte dicit ꝙ in negocijs eccl'iaſticis tũc legibus eſt vtendũ cum canonibus non contradicũt. Uñ cum p leges mulier in crimine leſe maieſtatꝭ ⁊ ſimonie admittiẽ ad accuſandum, et per canones eſt admittenda: vel oſtẽdaẽ canon per quem repellatur. Et ſi quis dicere velit ꝙ mulier alios de ſimonia, ⁊ non ſacerdotes poſſit accuſare: tunc ei⁹ diſtinctio locũ non habebit, niſi ſpecialiter hoc aliqua lege inueniatur eſſe phibitũ, cũ legib⁹ generaliter ei permiſſum videaẽ. Poſtea huic queſtioni reſpõdet dicens ꝙ ſpecialia ſunt crimina in quibus mulieri permittiẽ accuſare: inter que cũ fornicatio nõ cõnumeretur de qua mulier preſbyterũ accuſat: patꝫ ꝙ pter hoc mulier ſit repellẽda: ⁊ etiã pter aliud, quia dũ ſe confiteẽ cõtra ſacerdotẽ, ei credi nõ dꝫ: vt.j.ſequẽti ca. Scḋa pars incipit ibi: Sed ſicut ⁊c̃.

b ¶ Legibus.S.x.diſt.lege imperatorum.

vt quos^a facinus par coinquinat ⁊ equat, vtroſꝗ ſimilis pena comiteẽ. Cum autẽ ſacrꝭ canonib⁹ accuſationes omnino ſubmoueãtur quas leges ſeculi nõ aſſiſcunt: e diuerſo videnẽ admittẽde q̃ legib⁹^b ſeculi nõ phibenẽ. verum hoc non inferẽ. quicũꝗ enĩ clericoꝝ ſacris canonib⁹ nuptias ꝯtrahere phibenẽ, etiã legib⁹ imperatoꝝ. nõ autẽ conſequẽter oim copulã leges admittũt, quorum coniunctionẽ ſacri canones nõ phibẽt. legib⁹ enim ſoli cantores ⁊ lectores: canonibus autẽ etiã acolyti vxores ducere poſſunt. Q̃uis igiẽ ſacris canonibus ſubmoueanẽ accuſationes quas leges ſeculi non aſſiſcũt: non ideo conſequẽter recipiũtur quaſcunꝗ principum leges admittunt. ¶ Sꝫ (ſicut circa hui⁹ operis initiũ^c premiſſum eſt) totiẽs legib⁹ imperatoꝝ in eccleſiaſticis negocijs vtẽdũ eſt, q̃tiens ſacrꝭ canonib⁹ obuiare nõ inueniunẽ. ¶ Unde aut ſpecialiter ſacris canonibus mulier ab accuſatione leſe maieſtatꝭ et ſimonie oſtẽdatur prohibita: aut premiſſis rationib⁹ ad hmõi accuſationẽ admittenda pbeẽ: nec quiſꝗ diſtinguere querat ad aliorum non ad ſacerdotum accuſationem in hoc caſu ſimonie mulieres eſſe admittendas. † Cũ enĩ generaliter^d legib⁹ hoc eis permiſſuꝫ inueniaẽ, niſi q̃s ſpecialiter aliqua lege hoc phibituꝫ oſtẽderit: ei⁹ diſtinctio locum nõ habebit. Uerũ cũ cõtra generales regulas quedã crimina ſpecialiter excepta ſunt, in quib⁹ mulier accuſare permittiẽ, inter que fornicatio nõ numeraẽ: patet ꝙ hmõi accuſatio dupliciter infirmatur: ⁊ qꝛ fornicationis crimẽ intẽdit: ⁊ qꝛ dũ de ſe cõfiteẽ, ſup alienũ crimẽ ei credi nõ opꝫ. Unde Juli⁹ papa ſcribit dicẽs.

¶ Rei pfeſſio aduerſus quẽlibet admitti non debet.

NEmini (pterꝗ de crimine leſe maieſtatis^e) de ſe cõfeſſo, ſuper alienũ crimen credi^f opꝫ qm̃ eius atꝗ oĩs rei pfeſſio periculoſa eſt, et admitti aduerſus quẽlibet nõ debet. Quia ergo iſta de ſe confitetur, ſuper alienũ crimen ei credi non oportet: ſed contra eam ſua cõfeſſio interpretanda eſt.

¶ Queſtio.iiii.

QUod ꝓ die dñico nec epiſcopo nec pſbytero cãꝫ aliquã ventilare liceat, i Terraconẽſi ꝯcilio phibeẽ: in q̃ ſic ſtatutũ eſt.

NEmini. ¶ Caſus. Queſitũ eſt a Julio papa vtruꝫ alicui de ſe ꝯfeſſo ꝯtra ſociũ criminis ſit credẽdum? Et reſpõdetur ꝙ nõ, niſi i crimine leſe maieſtatis: qꝛ oĩs cõfeſſio accuſati periculoſa eſt aduerſ⁹ quẽlibet.

† Cõc. tex.l.l. quẽcꝗ. cũ glo. C.de epiſ.et cle.

e ¶ Leſe maieſtatis. Et pterꝗ de crimine ſimonie: vt.lxxix.diſt.ſi q̃s papa.⁊.S.e.ſane. lꝫ ſit arg.cõtra ex̃ de teſti. veniẽs.j. Quidam tamẽ dicunt ꝙ in crimine ſimonie non auditur ſocius erga ſocium. ⁊ ad illḋ decretũ.lxxix.diſt.ſi quis papa. Reſpõdent: ꝙ ibi ſocius admittebatur cõtra ſociũ, hoc ideo fuit, qꝛ nõ fuit ibi tantũ crimẽ ſimonie, ſꝫ etiã crimen leſe maieſtatꝭ. Itẽ auditur confeſſio vni⁹ latronis contra alios: vt.C.de feri.puinciarum. Item falſarius cõtra ſociũ ſuum audiẽ: †vt.C.de fal. mo.l.j.nũꝗ tamẽ valet confeſſio talium ad conuincẽduꝫ ſociũ, niſi adſit aliqua preſumptio: vt.ff.ḋ cuſto. re.diuus.Jo.

† Iſta fuit ſententia B.yſ.q̃ dicebat ꝙ nũꝗ valꝫ cõfeſſio ſocij ꝯ̃ ſociũ niſi aliq̃ ſit pſũptio ꝯ̃ ipſꝫ.ſꝫ Bꝫ.dt ſp valere, niſi expſſuꝫ inueniret. ar.

f ¶ Credi. preiudicatur tamen alteri ex tali ꝯfeſſione, intãtum ꝙ ei indicitur purgatio: vt extra de adul.ſignificaſti.qḋ verũ eſt ſi laboret infamia, alr̃ nõ: vt extra de purg.ca.nos inter alios.⁊ ex̃ de confeſ.cum monaſterium.

QUod vero die. ¶ Caſus. Hic intitulatur quarta queſtio qua queritur vtrum die dñico liceat cauſas vẽtilare? Et reſpõdeẽ ꝙ nec die dñico nec alijs diebus feriatꝭ: vt.j.ea.c.j.ij.⁊.iij.niſi tracteẽ de pace: vt.j. xxij.q.v.decreuit.⁊ niſi partes in hoc ſpõte cõſentiãt: vt.ff.de feri.l.j. Itẽ ſi res ſit tempore peritura, agitur diebus feriatis. Liberalia quoꝗ iudicia dieb⁹ illis tractantur: ⁊ de amouẽdis officiatꝭ, ⁊ de alimẽtis, ⁊ atro-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cibus iniurijs:⁊ vt aliquis in poſſeſſionem cauſa rei ſeruande mittatur, agitur diebus iſtis: vt.ff.e.l.ij.⁊.iij.cōtra inſignes latrones agitur diebus feriatis: vt.C.e.l.,puinciarū.⁊ in quibuſdam alijs caſibus qui notantur. C.eo.titu.⁊ in ſumma huius queſtionis.

vocare. Secunda pars incipit ibi: Inſuper.

b ¶ A quinquageſima. alibi dr̄ a ſeptuageſima: vt.xxij.q.v.decreuit. hoc tñ hodie nō ſeruat Romana curia. Jo.

c ¶ Orationibuſq; vacādi. Ratio ſcd̄a eſt ob reuerentiam dierū:⁊ tertia fauore partiū: vt ſic partes a litib⁹ reſpirent: vt.C.de feri.dies. Quarta ratio eſt, q: talib⁹ diebus nō preſtat iuramentū niſi ,p pace: vt.xxij.q.v.decreuit.⁊ ſic non poſſet pſtari ſacramentū calūnie: ſz etiā depone q̄ papa ↄmi legat⁹ ſit alicui q̄ intra .xxx. dies terminaret cauſā aliquā: et illi dies incidāt intra dies quadrageſimales videtur q̄ cū res ſit peritura tēpore, q̄ iudex inuitis partib⁹ ,pcedere poſſit. qđ quidā concedunt: ſed non eſt verum hoc: quia lz litere pereant, lis tñ ſalua manet coram alio. Sz pone q̄ iudex citet aliquem die feriato: nunqđ tenet citat⁹ venire ⁊ allegare priuilegiū ſuū? Videt q̄ ſic: q: ſi poſt appellationem citat aliquē, tenet venire ⁊ allegare priuilegiū ſuū: vt ex̄ đ appel.ſi duob⁹.⁊ ca.cū parati. Itē etſi nō teneat̄ q̄s rñdere die illa, tñ pōt ad hoc citari vt libellus ei det̄: vt.ff.de adul.miles.§.ſexagita. Itē q̄d ſi ſub hac forma fiat citatio, mādo tibi vt hic vſq; ad diē dñicam hic ↄpareat: vt ex̄ de do.⁊ ↄtu.cū dilecti? Rñdeo, ſi citat vt cōpareat die feriato, bene tenet citatio. Sz ſi citat vt rñdeat, nō tenet: q: talis citatio nulla eſt. † vt.ff.de fer.l.j.⁊ vbi citatio nulla eſt, ⁊ hoc liquet q̄ eſt nulla nō tenet venire ad allegādū ,priuilegiū ſuū. ſz vbi dubiū eſt an teneat, tenet venire: vt.iij.q.ij.ſi eps. Jo.

Iudex die feriato ,p rem cedere non dz. — Citat⁹ die feriato an debeat cō parere. — † Cōc. Alexā. đ ymo. in.l.ex q̄cūq;. col.ij.ff.ſi q̄s in ius vo.non ie. et Cy. in.l.dies.ff.đ fer.⁊ p bar.i.l.j.§.nūciatio.ſ de ope.no.nū.

¶ Miniſtri eccleſie die dñico cauſas vētilare nō debēt.

Nullus epōꝝ aut preſbyteroꝝ vel clericoꝝ die dñico propoſitū cuiuſcunq; cauſe negocium audeat ventilare: niſi hoc tātum, vt deo ſtatuta ſolēnia peragant: ceteris vero diebus conuenientibus perſonis illa q̄ iuxta ſunt habent licentiā iudicandi, excepto criminali[a]. Item ex conci.apud epheſum habito preſente rege Henrico.

¶ Solēnibus diebus:⁊ legitimorum ieiuniorum, ſecularia placita non agātur.

Placita ſeclaria dñicis dieb⁹ vel alijs pcipuis feſtis ſeu etiā in his diebus in qb⁹ legitima ieiunia celebrantur, ſm canonicam cōſtitutionem minime fieri decernim⁹. ¶ Inſup etiā ſancta ſynod⁹ decreuit vt nulla iudiciaria poteſtas licentiā habeat ſua authoritate chriſtianos ad placitū bānire in ſupradictis diebus.i.ſeptē diebus ante natalem dñi vſq; in octauas Epiphanie: et a quinquageſima[b] vſq; ad octauas Paſche, ⁊ ſeptem diebus ante natiuitatē ſancti Joannis baptiſte: quaten⁹ adeundi eccleſiā, orationibuſq;[c] vacandi liberius habeatur facultas.

Item Adrianus papa.

¶ De eodem.

Nullus epiſcop⁹ vel infra poſit⁹ die dominico cauſas iudicare pſumat.

¶ Queſtio.v.

Purgationem[d] vero negantieſſe preſtādā Stephan⁹ ſcribit Leoni epiſcopo Theanenſi.

¶ Diaconus ſi de crimine cōuinci non poterit: apud epiſcopum ſeipſum ſecreto purificet.

De crimie ſibi illato diaconus tuus veriſſime fatebatur ſe eſſe immunē: veruntamen ſi ſuſpitio habetur

Feriatis diebus an poſſit litigari.

a ¶ Quod vero. diebus feriatis cauſe non ſunt tractande: vt.j.c.j.⁊ vlt. niſi tantū de pace: vt.xxij.q.v.decreuit. agit tñ in quibuſdā caſibus, ſcz cum actio eſt tēpore peritura. Itē cū agitur de tutorib⁹ dandis, ⁊ de amouendis officiatis, et de alimentis, et de atrocibus iniurijs, et de liberalibus cauſis: vt.ff.de fer.l.j.ij.et.iij. Itē ↄtra inſignes latrones agit: vt C.de fer.,puinciaꝝ. Itē ſi partes ſpontanee velint litigare feriatis diebus poſſunt: al's nō tenet ſentētia: vt.ff.e.l.j. libell⁹ autem pōt porrigi die feriato: vt.ff.đ adul.miles.§.ſexagita. Joan. quod tamē dixit q̄ partes mutuo conſenſu poſſunt litigare dieb⁹ feriatis: hoc tantū intelligēdū eſt de ferijs meſſium vel vindemiarū alioquin conſenſus earum non ſufficeret vt litigent aliquo ſolēniſſimo die: vt extra.e.c.vlt.B. Itē ſatis videtur q̄ cauſe matrimoniales poſſunt tractari diebus feriatis cū ibi ſit periculū adulterij, vel inceſt⁹, ſimiliter vbi agitur de electione epi vel prelati ,ppter periculum more: quia non debet eccleſia vacare vltra tres mēſes. vt.l.diſt.poſtq̄.⁊ q: in his caſib⁹ multa ſunt ſpecialia: vt ex̄ vt lit.non conteſt.quoniam. Jo.

Nullus epiſcopoꝝ. ¶ Caſus. Statutum fuit in cōcilio Terraconēſi vt in diebus dñicis vel alijs ſolēnibus diebus epi vel alij clerici cauſas vētilare non audeāt: ſz in alijs dieb⁹ poſſunt, excepta cauſa criminali vbi agitur ad ſanguinis effuſionem.

a ¶ Criminali. ſcz cū agit̄ de effuſione ſanguinis, tūc clerici nō poſſunt eſſe iudices: vt.xxiij.q.viij.his a q̄b⁹. delegari tñ pōt clerico criminalis cauſa, vt tñ pnceps iuret de impunitate rei: vt.xxiij.q.viij.ſepe.

Placita. ¶ Caſus. Hoc.c.diuidit̄ in duas partes. In prima dicit̄ q̄ in dieb⁹ dñicis et precipuis feſtiuitatibus vel in legitimis ieiunijs ſecularia placita nō tractent̄. In ſcd̄a parte dicit̄ q̄ in ſeptē dieb⁹ ante natiuitatē dñi vſq; ad octauā Epiphanie, ⁊ a quinquageſima vſq; ad octauā Paſche, ⁊ ſeptē dieb⁹ ante feſtum ſcti Joānis baptiſte non liceat iudici ad placitū aliquē

Purgationē. ¶ Caſus. Hic intitulat̄.v.q.q̄ querit̄ an negāti ſit purgatio indicēda? Et reſpondet q̄ non, ſi de crimine non eſt infamat⁹: vt.vj.q.v.ca.vno. Si autem eſt infamatus de crimine, indicitur ei purgatio: vt.j.eo.ca.j.

d ¶ Purgationē. Hic querit̄ an neganti ſit indicenda purgatio. Et eſt dicēdū q̄ nō, niſi laboret infamia. vj.q.v.qđ autē. hec q̄ſtio dicta eſt.ſ.ij.q.v.p to. Jo.

De crimine. ¶ Caſus. Alderic⁹ diacon⁹ habebat̄ ſuſpect⁹ de quodā crimine, ⁊ ideo p ipſum Aldericū Weneñ. eps ↄſuluit Stephanū papā qualiter ſuper hec eſſet ,pcedendū? Et reſpōdet, ſi accuſatores et teſtes idonei reperiunt̄, coram certo numero epōꝝ accuſetur ipſe Alderic⁹: ⁊ ſi cōfeſſus fuerit, vel legitimis teſtib⁹ ↄuictus canonica ſentētia feriat̄. Si vero crimē